

TE PUNANGA TIAKI

AKAKITEANGA I TE PATIREIA O IEHOVA

AU ATIKARA APII

TEPETEMA 28-OKOTOPA 4

E Akamanako
Oonu i to Iehova
Aroa Mutu Kore

KAPI 3

OKOTOPA 5-11

E Tapapa
ua Atu Rai!

KAPI 9

OKOTOPA 12-18

E Akapapa i Teiane
no te Oraanga i
Roto i te ao Ou

KAPI 15

OKOTOPA 19-25

E Matakite i Toou
Kapitianga i Teia
Tuatau Openga

KAPI 21

ARGENTINA

KAPI MUA: Akaari ra te taeake mapu i te vitio mei te jw.org iaia e tutu ra i roto i te oire ko Esperanza

AU TANGATA

42,670,000

AU PAPURITIA

150,171

AU PAINIA TAMOU

18,538

AU APII PIPIRIA

126,661

TEI TAE KI TE AKAMAARAANGA (2014)

307,654

AU ATIKARA APII

■ E Akamanako Oonu i to lehova Aroa Mutu Kore

E mutu kore to lehova aroa no tona iti tangata. I roto i teia atikara ka apii tatou i te au mataara e akaari maira te Atua i tona aroa no tatou. Me akamanako oonu tatou i tona aroa no tatou, ka akaketaketa tatou i to tatou pirianga oa kiaia.

■ E Tapapa ua Atu Rai!

■ E Akapapa i Teianei no te Oraanga i Roto i te ao Ou

Noatu e eaa te roa to tatou tiaki anga no te ao ou kia tae mai, kua kite ua tatou e ka akono rai a lehova i tana au tapu-tou. Te akapapu maira teia nga atikara mei te Pipiria e te vai-tata tikai maira te openga e te akaari maira akapeea tatou me akapapa no te reira.

■ E Matakite i Toou Kapitianga i Teia Tuatau Openga

Eaa ra i puapinga ai kia matakite i to tatou kapitianga i teia au tuatau ngata o te openga? Akapeea te Pipiria i te tauturu anga ia tatou kia rave i teia? Ko teia tetai au uianga te ka pauia i roto i teia atikara.

I ROTO KATOA I TEIA ITIU

27 “E te au Enuu Rikiriki e Manganui ra, Kia Mareka Īa”

E Akamanako Oonu i to Iehova Aroa Mutu Kore

“Ka akamaaraara rai au i taau ra au angaanga katoa.”—SALAMO 77:12.

EAA ra koe i irinaki ei e te inangaro maira a Iehova i tona iti tangata? I mua ake ka pau ei koe i teia uianga, akamanako ana i teia au akaraanga: No tetai au mataiti, kua akamaroiroi tetai au taeake e te au tuaine i tetai tuaine ko Taylene tona ingoa. Kua akakite ratou kiaia kia kore e manako maata roa no runga i tana ka rauka i te rave. Akakite mai aia e: “Naringa kare a Iehova e inangaro mai ana iaku, kare tana akoanga e putuputu.” Kua akakite mai a Brigitte, tei utuutu mai e rua nga tamariki koia anake ua i muri ake i te mateanga tana tane e: “E akaoanga ngata tikai i te utuutu mai i te tamariki i roto i to Satani akatereanga, no tetai vaine takaua tikai. Inara te irinaki papu nei au i to Iehova aroa no te mea kua arataki aia iaku na roto i te tuatau aue anga e te mamae ngakau, e kare rava aia i tuku ana iaku kia na roto i tetai turanga kare e rauka iaku i te akakoromaki.” (1 Korinetia 10:13) E maki kino to Sandra kare e rauka i te rapakau. I ko i tetai uruoanga, kua akaari tetai tuaine i te inangaro kia Sandra. Kua

1, 2. (a) Eaa ra koe i irinaki ei e te inangaro maira a Iehova i tona iti tangata? (e) Eaa te anoano o te au tangata i to ratou angaia mai anga?

AU IMENE: 18, 29

AKAPEEA KOE ME PAU?

Eaa ra tatou ka irinaki ei e te inangaro maira a Iehova i tona iti tangata?

Akapeea a Iehova i te akaari anga i te aroa mutu kore no tatou?

Akapeea tatou i te akaari anga e te inangaro ra tatou ia Iehova?

karanga te tane a Sandra e, “Noatu e kare maua i kite tikai iaia, kua rekareka tikai maua i tona akaari mai anga i te inangaro kia maua. Me akaari mai te au taeake e te au tuaine i te aroa na roto i te au mataara meangiti, te kite ra au i to Iehova aroa maata ia tatou.”

² Kua anga mai a Iehova i te au tangata ma te anoano kia inangaro i tetai ke e kia kite e te inangaroia maira ratou. Inara, e ngoie ua i te taitaia no te maki, te au manamanata pae moni, e kare e puapinga e rauka mai ana i roto i te angaanga orometua. Me akamata tatou i te manako e kare a Iehova e inangaro akaou mai ana ia tatou, kia akamaara tatou e te akaperepere maira aia ia tatou e te vaitata ra aia kia tatou, te mou ra i to tatou rima katau e te tauturu maira ia tatou. Kare rava aia e akangaropoina ia tatou me tiratiratu tatou kiaia.—Isaia 41:13; 49:15.

Me akara tatou i te au mea ta Iehova i anga mai, ka kite tatou mei teaa te maata o tona aroa ia tatou

³ Kua irinaki papu te Au Kite tei taikuaia i mua ana e tei te pae a Iehova ia ratou i te au tuatau ngata. Ka rauka katoa ia tatou i te irinaki e tei ia tatou a Iehova. (Salamo 118:6, 7) I roto i teia atikara, ka uriuri tatou e ā apinga aroa te akapapu maira i to Iehova aroa no tatou. Koia oki, (1) tana au mea i anga mai, (2) te Pipiria, (3) te pure, e te (4) te atinga oko. Ka riro te akamanako oonu anga i te au mea meitaki ta Iehova i rave ei tauturu ia

3. Eaa te ka akaketaketa i to tatou irinaki anga papu e e aroa mutu kore to Iehova no tatou?

tatou kia āriki maata i tona aroa mutu kore. —**E tatau ia Salamo 77:11, 12.**

AKAMANAKO OONU I TE AU MEA TA IEHOVA I ANGA MAI

⁴ Me akara tatou i te au mea ta Iehova i anga mai, ka kite tatou mei teaa te maata o tona aroa ia tatou. (Roma 1:20) Ei akaraanga, kua maani a Iehova i te enua kare e kia ora ua tatou mari ra kia rauka katoa te au mea ravarai ta tatou e anoano ra kia mataora te oraanga. Ka anoanoia tatou kia kaikai, inara kua oronga mai a Iehova i te au kai tukeke e kua riro te kaikai anga ei mea mataora tikai! (Koholeta 9:7) E rekareka ana tetai tuaine ko Catherine tona ingoa me akara aia i te au mea angaia, i te tuatau tikai o te tupu anga rau i Kanata. Karanga aia e: “E mea umere tikai akapeea te au mea ravarai i te tupu mai anga—kua maaniia te au tiare kia puera mai e ka rere mai te au manu mei te au ngai mamao, kapiti mai te au manu rikiriki te ka rere ki ko i te kete kai i vao ake i toku maramarama i te ngai tunu kai. No to Iehova aroa ia tatou, te inangaro maira aia ia tatou kia mataora tikai.” E inangaro tikai to tatou Metua i tana au mea i anga mai, e te inangaro ra aia ia tatou kia mareka katoa i te reira. —Angaanga 14:16, 17.

⁵ Kua anga mai a Iehova ia tatou ma te tu karape kia rave i te angaanga puapinga e kia mataora i te rave i te reira. (Koholeta 2:24) Kua oronga mai aia ki te au tangata te angaanga kia akakī i te enua, kia tatanu i te reira, e kia akono i te au ika, au manu rere, e tetai atu au mea ora. (Genese 1:26-28) Kua anga katoa aia ia tatou ma te au tu meitaki tikai kia rauka ia tatou i te aru iaia!—Ephesia 5:1.

4. Eaa ta tatou i apii mai mei te au mea ta Iehova i anga?

5. Akapeea to Iehova aroa te akaari mai anga na roto i te tu i anga mai ei aia i te tangata?

E APINGA AKAPEREPERE TE TUATUA A TE ATUA

⁶ Kua oronga mai a Iehova i te Pipiria kia tatou no tona aroa maata. Te akakite maira te reira i ta tatou e anoano ra kia kite iaia e tona manako no te tangata. Ei akaraanga, te akakite maira te Pipiria i to Iehova manako no runga i te ngati Iseraela, tei putuputu i te akarongo kore kiaia. Te na ko ra a Salamo 78:38 e: “Koia ra, no te ki i te aroa, kua tapoki akera i ta ratou ara, kare akera i tamate ia ratou; kua akaoki putuputu ra aia i te riri nona ra, kare oki tona riri i akaope takiriia.”

6. Eaa ra tatou ka āriki oonu ei i te Tuatua a te Atua?

Te akakite maira te Pipiria i tei anoanoia kia kite tatou i te Atua e tona manako no te tangata

Na te akamanako oonu anga i teia irava e tauturu ia koe kia kite mai mei teaa te maata o to Iehova aroa e tona inangaro ia koe. Ka irinaki papu tatou e te manako tikai maira a Iehova ia tatou.—**E tataua ia 1 Petero 5:6, 7.**

Noatu e kua ako a lehu ia lehosaphata, kua kite a Iehova i “te au mea meitaki” i roto i te ariki
(Akara i te parakarapa 8, 9)

⁷ Ka tau te Pipiria kia riro mai ei apinga akaperepere kia tatou. No teaa ra? No te mea te komunikeiti maira a Iehova kia tatou na roto i tana Tuatua. Me komunikeiti maorora ua tetai metua e tana tamaiti, te akaketa-keta ra raua i to raua inangaro e te irinaki i tetai e tetai. Ko Iehova to tatou Metua aroa. Noatu e kare tatou e kite mata ana iaia me kore e rongoa ana i tona reo, inara te komunikeiti tika maira aia kia tatou na roto i te Pipiria. Kia akarongo ua rai tatou kiaia! (Isaia 30:20, 21) Me tataua tatou i te Tuatua a te Atua, ka kite mai tatou ia Iehova e ka irinaki iaia, koia tei arataki e tei paruru mai ia tatou.—**E tataua ia Salamo 19:7-11; Maseli 1:33.**

⁸ Te inangaro maira a Iehova ia tatou kia kite i tona aroa no tatou e kare aia e akara ua i to tatou tu apa. Te kimi ra aia i te meitaki i roto ia tatou. (2 Paraleipomeno 16:9) Ka akamanako ana tatou akapeea a Iehova te kite anga i te mea meitaki i roto i te Ariki o Iuda ko Iehosaphata. Kua rave a Iehosaphata i tetai ikinga tarevake kia piri atu ki te Ariki o Iseraela ko Ahaba i te tamaki atu i to Arama i Ramota-gileada. Noatu e e 400 peroveta pikikaa tei akakite ki te ariki kino ko Ahaba e ka autu aia i te tamaki, kua akakite ra te peroveta mou o Iehova ko Mikaia kia Iehosaphata e Ahaba e me tamaki ratou, ka ruti ratou. Ko te reira rai tei tupu. Kua mate a Ahaba i roto i te tamaki, e mei mate rai a Iehosaphata. I muri ake i te tamaki, kua tonoa a Iehova ia Iehu kia ako atu ia Iehosaphata no tana ikinga tarevake. Inara kua akakite katoa a Iehu kiaia e: “Te vai nei rai te au mea meitaki i roto ia koe.”

7. Eaa ra te Pipiria i riro ei ei apinga akaperepere kia tatou?

8, 9. Eaa ta Iehova e inangaro maira ia tatou kia kite? Oronga mai i tetai akaraanga i roto i te Pipiria.

—2 Paraleipomeno 18:4, 5, 18-22, 33, 34; 19:1-3.

⁹ I te au mataiti i mua atu ana, kua akakite a Iehosaphata ki te aronga mana, te ngati Levi, e te au taunga kia atoro i te au oire o Iuda kia apii i te tangata i te Ture a Iehova. Kua puapingaia ratou no te mea kua kite mai te au tangata no tetai atu au enua ia Iehova. (2 Paraleipomeno 17:3-10) No reira noatu e kua rave a Iehosaphata i tetai ikinga tarevake i muri mai, kare i ngaropoina ana ia Iehova te au mea meitaki tana i rave i mua ana. E pumaana tikai teia akaraanga no tatou no te mea i tetai au taime e rave ana tatou i te tarevake. Inara, me tauta pakari tatou i te tavini ia Iehova, ka aroa ua mai rai aia ia tatou e kare e ngaropoina iaia te au mea meitaki ta tatou i rave.

ĀRIKI REKAREKA I TE TIKANGA KIA PURE

¹⁰ E tuku ana tetai metua tane aroa i tetai taime no te akarongo ki tana tamariki me inangaro ratou i te tuatua kiaia. Te inangaro ra aia i te kite i to ratou manako no te mea te akaperepere ra aia ia ratou. Mei tera katoa to tatou Metua aroa ko Iehova. Te akarongo maira aia me pure tatou kiaia. E tikaanga akaperepere me tuatua tatou ki to tatou Metua!

¹¹ Ka rauka ia tatou i te pure kia Iehova i tetai ua atu taime. E Oa aia no tatou, e te papa ua ra aia i te akarongo mai ki ta tatou pure. Karanga a Taylene, tei taikuia i mua ana e, “Ka rauka ia koe i te akakite i tetai ua atu mea e te au mea ravarai kiaia.” Me akakite tatou kia Iehova eaa to roto tikai i to tatou manako, penei ka pau mai aia ia tatou

10, 11. (a) Eaa ra te pure i riro ei ei apinga aroa akaperepere no ko mai ia Iehova? (e) Akapeea te Atua me pau mai i ta tatou au pure? (Akara i te tutu mua o teia atikara.)

na roto i tetai irava, tetai atikara i roto i ta tatou puka, me kore ka akamaroiroi mai tetai taeake me kore tuaine ia tatou. Te akarongo maira a Iehova i ta tatou au patianganga aka-tenga, e te mārama maira aia ia tatou noatu kare tetai ke e mārama mai. Te akapapu maira tana au pauanga ki ta tatou pure e e mutu kore tona aroa no tatou.

¹² Ka apii mai tatou i te au apiianga puapinga mei te au pure i roto i te Pipiria. I tetai au atianganga, e mea meitaki i te apii i tetai o teia au pure i te tuatau o te akamorianga a te ngutuare. Ka meitaki mai te tu o ta tatou au pure me akamanako oonu tatou i te au pure akatenga a te au tavini o te Atua i te tuatau taito. Ei akaraanga, e apii i te pure akaaka a Iona iaia i roto i te kopu o te ika maata. (Iona 1:17–2:10) Akamanako i te pure ngakau tae a Solomona kia Iehova i te akatapuia anga te iero. (1 Ariki 8:22–53) E e akamanako oonu i te pure a Iesu. (Mataio 6:9–13) Te mea puapinga atu, “e akakite ua ra ki te Atua i to kotou anoano i te au mea katoa.” Te ka tupu mai, “na te au o te Atua, ko tei maata ua atu i te kite tangata, e akamaroiroi mai i to kotou ngakau e to kotou manako.” Ka maata atu to tatou āriki rekareka anga i to Iehova aroa mutu kore.—Philipi 4:6, 7.

AKAARI I TOOU TU ĀRIKI REKAREKA NO TE ATINGA OKO

¹³ Kua oronga mai a Iehova i te apianganga aroa no te atinga oko “kia ora tatou.” (1 Ioane 4:9) I te taiku anga i teia akaari anga umere i te aroa o te Atua, kua tata te apotetoro ko Paulo e: “I mate ei te Mesia i te tuatau tika ra, no te aronga akono kore i te Atua ra. Kare

12. Eaa ra tatou ka apii ei no runga i te au pure i roto i te Pipiria? Oronga i tetai akaraanga.

13. Eaa te akameitakianga ka rauka ia tatou no tei orongaia mai te atinga oko?

Te akarongo maira a Iehova i ta tatou au patianganga akatenga, e te mārama maira aia ia tatou noatu kare tetai ke e mārama mai

paa e tika i tetai kia mate no tetai tangata tuatua-tika, e akakoromaki ra paa tetai tangata atu i te mate no te tangata meitaki. Kua akamaata ua maira te Atua i tona aroa ia tatou nei, i te mea te vai tangata ara ua nei rai tatou, i mate ei te Mesia no tatou nei.” (Roma 5:6–8) Ko te atinga oko te akaraanga maata rava atu no te aroa o te Atua, e te oronga maira te reira i te akameitakianga no te au tangata kia rauka tetai pirianga vaitata kiaia.

¹⁴ Kua kite mai tetai pupu Kerititiano meangiti i to Iehova aroa mutu kore na roto i tetai mataara takake. (Ioane 1:12, 13; 3:5–7) Kua akatainu te Atua i teia aronga ma tona vaerua tapu, e no reira kua riro mai ratou ei tamariki nana. (Roma 8:15, 16) I te mea e te ora nei rai tetai papaki ia ratou i te enua nei, eaa ra a Paulo i karanga ai e kua akanooia ratou ki runga i te rangi “ma ia katoa . . . i te Mesia ra ia Iesu”? (Ephesia 2:6) No te mea kua oronga a Iehova kia ratou te manakonakoanga no te oraanga mutu kore i te rangi.—Ephesia 1:13, 14; Kolosa 1:5.

¹⁵ Ka riro te aronga kare i akatainuia ei au oa no te Atua me akaari ratou i te akarongo ki roto i te atinga oko. Ka rauka katoa ia

14, 15. Eaa te puapinga o te atinga oko no te (a) au Kerititiano akatainuia? (e) te aronga e manakonakoanga to ratou i te noo i te enua nei?

Te akaari maira te atinga oko i to Iehova aroa no te tangata ravarai

ratou kia riro mai ei tamariki na te Atua e kia ora e tuatau ua atu i te enua parataito. Te akaari maira te atinga oko i to Iehova aroa no te au tangata ravarai. (Ioane 3:16) Mei teaa atura te mataora i te kite e me tavini tiratiratu tatou i te Atua, ka oronga mai aia i te oraanga meitaki rava atu i roto i te ao ou! No reira ka akaari tatou e te akaperepere ra tatou i te atinga oko, koia oki te akapapunganga maata rava atu i te aroa mutu kore o te Atua no tatou.

AKAARI I TOU AROA NO IEHOVA

¹⁶ E ngata i te tare i te au mataara e manganui i ta Iehova akaari anga mai i tona aroa no tatou. Kua imene te Ariki ko Davida e: “Ko te meitaki o to au manako iaku nei, e te Atua e! te maata roa anga kia tatauia e! Kia tatauia e au ra, e maata ya te reira i te one taata!” (Salamo 139:17, 18) Na te akamanako oonu anga i te au mataara e manganui i ta Iehova akaari mai anga i tona aroa no tatou i akakeu

16. Eaa ta tatou ka rave i muri ake i te akamanako oonu anga i te aroa o te Atua?

ia tatou kia aroa iaia e kia oronga i ta tatou ka rauka kiaia.

¹⁷ E maata te au mataara kia akaari i to tatou aroa no Iehova. Ei akaraanga, ka rauka ia tatou i te akaari i to tatou aroa no Iehova na te akakite maroiroi anga ki tetai ke i te tuatua meitaki o te Patireia. (Mataio 24:14; 28:19, 20) Ka rauka katoa ia tatou i te akaari i te aroa no te Atua na te akakoromaki tiratiratu anga i te au timataanga te timata ra i to tatou akarongo. (**E tataua ia Salamo 84:11; Iakobo 1:2-5.**) Noatu e e pakari tikai te au timataanga, ka papu ia tatou e te kite maira a Iehova i to tatou au mamae e ka tauturu aia ia tatou no te mea te akaperepere nei aia ia tatou.—Salamo 56:8.

¹⁸ Na to tatou aroa no Iehova e akakeu ia tatou kia akamanako oonu i te au mea umere tana i anga mai. Ka akaari tatou i to tatou aroa no Iehova e tana Tuatua na te riro mai anga ei aronga apii meitaki i te Pipiria. Ka pure putuputu tatou kia Iehova no to tatou aroa iaia e te inangaro i te akaketaketa i to tatou pirianga kiaia. E me akamanako oonu tatou i tana apinga aroa akaperepere, ko te atinga oko, ka oonu atu to tatou aroa nona. (1 Ioane 2:1, 2) Ko teia tetai o te au mataara e manganui ka akaari tatou kia Iehova e te akaperepere ra tatou i tona aroa mutu kore no tatou.

17, 18. Eaa tetai au mataara ka akaari tatou i to tatou aroa no te Atua?

TETAI AU TUATUA I URIURIIA

E mutu kore to Iehova aroa no tatou: Ka vai rai te aroa o Iehova no tatou e mutu kore ua atu e ka ketaketa ua te reira, tera ua kia vai tiratiratu tatou kiaia

Kia akamanako oonu i to Iehova aroa mutu kore: Kia manako marie ma te pakari i te au mataara e manganui i ta Iehova akaari mai anga i tona aroa no tatou

E Tapapa ua Atu Rai!

“Ka tapapa atu rai; e tae tika mai ia, e kare e tavarevare!”

—HABAKUKA 2:3.

KUA tiaki marie ua ana te au tavini o Iehova no te au totou kia akatupuia. Ei akaraanga, kua tapapa a Ieremia i to Babulonia kia takore atu ia Iuda, e ko te reira rai tei tupu i te 607 M.T.N. (Ieremia 25:8-11) Kua totou a Isaia e ka akaoki mai a Iehova i te ngati Iuda tuikaa ki Iuda e kua karanga e: “E ao to ratou katoa tei tapapa marie iaia ra.” (Isaia 30:18) Kua tapapa katoa a Mika e ka akatupuia te au taputou a Iehova e kua karanga e: “E akara ra au ia Iehova.” (Mika 7:7) E no te au anere mataiti, kua papu i te au tavini o te Atua e ka tae mai te Mesia tei taputouia, koia te Karaiti.—Luka 3:15; 1 Petero 1:10-12.* (Akara i te tataanga rikiriki i raro ake.)

² I teia tuatau, te tapapa katoa nei tatou kia akatupuia te au totou no te Patireia o Iehova. Kare e roa atu ana ka akaora mai a Iesu, te Ariki o taua Patireia ra, i te au tavini o te Atua mei teia ao kino. Ka takore aia i te aronga kino e ka akakore i te

* No tetahi akapapaanga o te au totou Pipiria no te Mesia e akapeea te reira i te tupu anga, akara i te kapi 200 o te puka *Eaa Tikai ta te Pipiria e Apii Maira?*

1, 2. Eaa te au tu o te au tavini o Iehova?

AU IMENE: 32, 45

AKAPEEA KOE ME PAU?

Eaa ra tatou i papu ei e te noo nei tatou i te tuatau openga?

Noatu e kua roa tatou i te tiaki anga, eaa ra tatou ka vai matakite ua ai?

Akapeea tatou i te akaari anga e kua papu ia tatou e te vaitata maira te openga?

mamae. (1 Ioane 5:19) No reira kia tapapa ua atu rai tatou i te rā o Iehova kia tae mai i tetai ua atu taime e kia rave i ta tatou ka rauka kia papa ua no te reira.

³ Te tapapa tikai nei tatou i te rā e akatupuia ai to te Atua anoano i te enua nei. (Mataio 6:10) Inara me kua tiaki ua ana tatou i te openga kia tae mai no tetai tuataua roa, penei ka akamata tatou i te manako e, ‘Eaa ra tatou ka tapapa **ua atu rai** i te openga kia tae vave mai?’

EAA RA TATOU KA TAPAPA UA ATU RAI KIA TAE VAVE MAI TE OPENGA?

⁴ Kua akaue a Iesu i tana au pipi “kia matakite oki,” e “e ara kotou.” No reira e mea puapinga no tatou kia tapapa ua atu rai i te openga kia tae vave mai. (Mataio 24:42; Luka 21:34-36) Pera katoa, te akamaara ua maira te akaaerenga a Iehova ia tatou “i te tatari anga, e te rapurapu anga atu, kia tae mai taua rā o te Atua ra” e kia akara tamou ki te taputou a Iehova no te ao ou.—**E tataua ia 2 Petero 3:11-13.**

⁵ Me kua anoanoia te au pipi a Iesu i te anere mataiti mua kia tapapa ua atu rai i te rā o Iehova, e puapinga maata atu i reira no tatou i teia tuataua. Eaa te tumu? No te mea kua riro te akairo ta Iesu i oronga mai ei akapapu e i Ariki ana aia no te Patireia o te Atua mei te 1914 mai e te noo nei tatou i te au rā openga me kore “te openga o teiane ai.” Ei akaraanga, mei ta Iesu i totou, te kino ua atura te au turanga i teiane ai e te

tutu aereia nei te nuti meitaki no te Patireia i te ao katoa nei. (Mataio 24:3, 7-14) Kare a Iesu i tuatua ana e mei teaa te roa e ope ei te au rā openga, kia papa i reira tatou no te openga kia tae mai i tetai ua atu taime.

⁶ Te aite ra ainei “te openga o teiane ai” ki tetai tuataua ki mua me kino roa atu teiane ai i to teia taime? Te karanga ra te Pipiria e ka pakari roa atu te tu kino o te tangata “i taua tuataua openga ra.” (2 Timoteo 3:1, 13; Mataio 24:21; Apokalupo 12:12) No reira, noatu e e kino tikai te au turanga i teiane ai, kua kite tatou e ka kino ua atu rai te reira.

⁷ Penei ka manako tetai pae e i mua ake i te “mate maata,” ka tupu te tamaki i te au enua ravarai e ka rokoia te maata anga o te tangata i te maki e te onge. (Apokalupo 7:14) Inara me ka tupu te reira, ka kite te katoatoa e te akatupuia ra te totou Pipiria. Ka taka meitaki katoa te reira ki te tangata tei kore i inangaro i te kite i ta te Pipiria e tuatua maira. E akamaara, kua karanga a Iesu e i te tuataua openga, “kare rava i kite” te maata anga o te tangata. Te noo ua ra ratou i te oraanga noa ua nei e ka poitirere ratou me tae mai te rā o Iehova. (**E tataua ia Mataio 24:37-39.**) Te taka ua ra, kare tatou e taua kia tapapa atu i te au turanga o teiane ai kia kino roa atu i mua ake i te “mate maata” e ka māroia te tangata kia irinaki e te waitata maira te openga.—Luka 17:20; 2 Petero 3:3, 4.

3. Me kua roa tatou i te tiaki anga no te openga kia tae mai, eaa ta tatou ka manako?

4. No teaa ra i puapinga ai no tatou “kia matakite”?

5. Eaa tetai tumu ke no tatou kia tapapa ua atu rai i te rā o Iehova?

6. Akapeea tatou e kite ei e ka kino ua atu te au turanga o teiane ai ia tatou e waitata atura ki te openga?

7. Eaa ta Mataio 24:37-39 e apii maira ia tatou no runga i te au turanga o teiane ai i te tuataua openga?

⁸ Ka riro te akairo ta Iesu i oronga ki tana au pipi ei akamatakiteanga papu i te tuatau ta ratou e noo ra. Kua vai matakite ua te au pipi a Iesu. (Mataio 24:27, 42) Mei te 1914 mai, kua akatupuia te au tuanga tukeke o te akairo a Iesu. Te papu nei ia tatou e te noo **nei** tatou i te au rā openga o “te openga o teianeia ao.” Kua tuku takere a Iehova i tona manako i te tuatau e takore ei aia i te ao kino o Satani.

⁹ No reira eaa ra tatou ka tapapa ua atu rai kia tae vave mai te openga? No te mea te akarongo ra tatou ia Iesu Karaiti. Pera katoa, te kite meitaki ra tatou i te akairo ta Iesu i oronga mai no te tuatau openga e tupu nei. Te irinaki nei tatou e te vaiata maira te openga, kare no te mea e te irinaki ra tatou i te au mea ta tatou e rongo ra, mari ra no te mea kua papu ia tatou e te akatupuia ra te totou Pipiria. Kia vai matakite ua tatou e kia papa ua i te openga e vaiata maira.

EAA TE ROA KA TIAKI EI TATOU?

¹⁰ E maata ia tatou kua tavini tiratiratu ana ia Iehova e no te au mataiti e manga-nui kua aruaru tatou i te tatari atu i tona rā kia tae mai. Noatu eaa te roa ta tatou tatari atu anga, ka tapapa ua rai tatou i taua rā kia tae vave mai. Ka anoanoia tatou kia papa ua me aere mai a Iesu no te takore i to Satani ao. E akamaara i ta Iesu i akakite

8. I te mea te vai matakite ua nei tatou i te akairo a Iesu, eaa tei papu ia tatou?

9. Eaa ra tatou ka tapapa ua atu rai i te openga kia tae vave mai?

10, 11. (a) Eaa ra a Iesu i akakite ei ki tana au pipi e “kia matakite oki”? (e) Eaa ta Iesu i akakite ki tana au pipi kia rave me kare te openga e tae viviki mai mei ta ratou i manako? (Akara i te tutu mua o teia atikara.)

ki tana au pipi kia rave: “E matakite oki ia kotou, e akamaroiroi, e e pure; kare oki taua tuatau ra i kitea e kotou. Mei te tangata nei oki e aere i te ngai mamao, vaio atura i tona are, tuku atura te rangi ki tona

Te papu nei ia tatou e te noo nei tatou i “te openga o teianeia ao”

au tavini, e te angaanga i te tangata rava-rai, tanao, tanao, e kua akaue oki i te tiaki pa ra, kia ara. E tenana e ara kotou; kare oki kotou i kite i te ora e tae mai ei te atu o te are ra, i te aiai ra aina? te turuaipo aina? i te kakaoa anga moa, e i te popongi aina? Ko te aere vave mai aea, e rokoia maira, te moe ra kotou. E taku e karanga atu kia kotou nei, te karanga atu nei au ki te tangata ravarai, Ka ara.”—Mareko 13: 33-37.

¹¹ I te mārama anga te au pipi a Iesu e kua akamata aia i te tutara i te 1914, kua kite ratou e ka tae mai te openga i tetai ua atu taime. No reira kua akapapa ratou no te reira na te rave maata anga i te angaanga tutu aere. Kua karanga a Iesu e penei ka aere mai aia i muri ake, “i te kakaoa anga moa, e i te popongi.” Me ka tupu mai te reira, eaa ta tana au pipi ka anoanoia kia rave? Kua akakite a Iesu e: “**Kia** matakite oki.” Noatu e te manako ra tatou e kua roa to tatou tiakianga, kare te aiteanga e te mamao atura te openga e kare te reira e tae mai i to tatou tuatau.

Te tutu maroiroi ra ainei koe i te tuatua meitaki?
(Akara i te parakarapa 15)

¹² Kua tiaki marie te peroveta ko Habakuka iaia e tutu aere ra no runga i te akapou anga o Ierusalem. Kua tutu katoa tetai au peroveta i mua ake iaia i taua karere ra no te au mataiti e manganui. Te kite atura a Habakuka e ka kino rava atu te tu kino e te tu tau kore. Kua pati akatenga aia kia Iehova no te tauturu, i te na ko anga e: “Mei te aa te roa, e Iehova, o toku kapiki anga?” Noatu e kare a Iehova i akakite ana e aea te openga e tae mai ei, kua taputou aia kia Habakuka: “E tae tika mai ia, e kare e tavarevare.” Kua akakite katoa a Iehova kia Habakuka e kia “tapapa atu rai.” —**E tatau ia Habakuka 1:1-4; 2:3.**

12. Eaa ta Habakuka i pati kia Iehova, e akapeea te Atua i te pau mai anga iaia?

¹³ E akamanako ana e kua roiroi a Habakuka i te tatari anga no te openga e kua tuatua e: ‘I tapapa ana au no te au mataiti kia akapouia a Ierusalem. Ka roa te tuatau i mua ake ka tae mai ei te openga. Kare au e anoanoia kia tutu ua atu i te reira. Na tetai ke e rave i te reira.’ Eaa te ka tupu me manako akapera aia? Ka ngere aia i ta Iehova mareka anga. Naringa kare aia i papa i te tae anga mai te openga, ka mate rai aia.

¹⁴ Ka akamanako ana e tei roto koe i te ao ou. Kua tupu te au mea pouroa tei totouia no runga i te au rā openga mei ta Iehova rai i tuatua. Ka irinaki rava atu koe ia Iehova, e ka papu meitaki ia koe e ka rave aia i te au mea ravarai mei tana i taputou mai. **(E tatau ia Iosua 23:14.)** Ka akameitaki tikai koe ia Iehova no tei akanoo i te tuatau tau kia apai mai i te openga, e te akamatakite anga i tona iti tangata kia tapapa ua atu rai i te reira.—Angaanga 1:7; 1 Petero 4:7.

KA TUTU UA ATU RAI TATOU IA TATOU E TIAKI RA

¹⁵ Ka akamaara ua mai rai ta Iehova akaerenga ia tatou kia akamou i te oraanga ki runga i te tavini anga ia Iehova. Ka tauturu mai teia au akamaara anga ia tatou kia tavini maroiroi i te Atua e kia kite e e mea rapurapuia ta tatou karere. Papu ia tatou e te akatupuia ra te akairo ta Iesu i oronga mai i teiane e ka tae vave mai te openga. No reira kia tuku tatou ia Iehova na mua i

13. Eaa te au mea ka rauka ia Habakuka i te akamanako, e eaa ra te reira ka riro ei ei mea kino?

14. Eaa ra tatou ka akameitaki ei ia Iehova no te akamatakite mai ia tatou kia tapapa ua atu rai i te openga?

15, 16. Eaa ra tatou ka rave ei i ta tatou ka rauka i roto i te angaanga tutu aere i teia tuatau openga?

roto i to tatou oraanga e kia tutu ua atu rai i te tuatua meitaki no runga i te Patireia.—Mataio 6:33; Mareko 13:10.

¹⁶ Me tutu aere tatou i te tuatua meitaki ki tetai ke, te tauturu ra tatou ia ratou kia ora mai mei te akapou anga i te ao o Satani kare e roa atu ana ka tupu. Ko tetai tumatetenga kino rava atu tei tupu i te 1945, ko te tomo anga te pa'i ko *Wilhelm Gustloff* i te moana. E tauatini ua atu tangata tei mate. Kua ora mai tetai tuaine e tana tane mei te tomo anga te pa'i. Kua maara iaia e noatu te tomo ra te pa'i, kua ava tetai vaine e: "Toku kiri kakau! Toku kiri kakau! Toku au apinga akamanea! Tei roto pouroa toku au apinga akamanea i te pia moe o te pa'i. Kua ngaro pouroa toku au apinga!" Inara kua marama ua tetai au patete i te mea puapinga rava atu e kua angaanga pakari kia ora mai te au tangata. I teia tuatau, tei roto te oraanga o te au tangata i te kino. Kia aite katoa tatou ki taua au patete aroa ua e kia akamou i te manako ki runga i te akarapurapu anga i ta tatou angaanga tutu aere. Ka anoanoia tatou kia rave i te au mea ravarai te ka tauturu i te au tangata kia ora atu i te openga o teia akatereanga.

¹⁷ Te kite meitaki nei tatou e te akatupuia ra te totou Pipiria e te vaitata tikai ra te openga o

17. Eaa ra tatou ka irinaki ei e ka tae mai te openga i tetai ua atu taime?

E rave i te au ikianga pakari, e kia akamou i te manako ki runga i te angaanga tutu aere ma te rapurapu (Akara i te parakarapa 17)

Te tamaki anga i te au akonoanga pikikaa, ka tupu viviki teia i tetai ua atu taime

teia akatereanga kino. Te tapapa atu nei tatou i “nga tara okotai ngauru” e te “puaka taae” kia tamaki atu i te au akonoanga pikikaa, ko Babulonia Maata. (Apokalupo 17:16) Eiaa tatou e manako ua e maata te taime e vaira i mua ake ka tupu ei te reira. Auraka e ngaropoina e ka “tuku oki te Atua i te manako ki roto i to ratou ngakau” kia tamaki atu i te au akonoanga pikikaa e ka tupu viviki teia i tetai ua atu taime! (Apokalupo 17:17) Ka tae vave mai te openga o te ao kino o Satani. No reira ka tau tatou kia akarongo ki te akamatakiteanga a Iesu: “E matakite ra ia kotou, ko te opue aea to kotou ngakau i te maata o te

kai e te kona, e te pekapeka o teiane ai ao, ka rokoia mai ei kotou e taua rā ra, kare i manakoia atu. E rokoia mai oki tei noo i te ao katoa nei i te reira, mei te ereere ra.” (Luka 21:34, 35; Apokalupo 16:15) Kia matakite ua rai tatou e kia angaanga maata i te tavini ia Iehova, ma te papu i tana “rave akapera anga na tei tapapa iaia ra.”—Isaia 64:4.

¹⁸ Ia tatou e tatari ra i te openga o teiane ai ao kino, ka tau tatou kia akarongo ki te ako anga a te pipi ko Iuda: “E aku au akaperepere e, i te patu anga ia kotou uaorai, i to kotou akarongo tapu maata ra, i te pure anga ma te vaerua tapu. Tamou tikai kotou i to kotou uaorai inangaro i te Atua, i te tatari anga i te aroa o to tatou Atua o Iesu Mesia, e tae ua atu ki te ora mutu kore ra.” (Iuda 20, 21) Inara akapeea e rauka ai ia tatou i te akaari e te tapapa atura tatou i te ao ou o te Atua kia tae vave mai e te tatari atura tatou i te reira? Ka uriuri tatou i teia i roto i te atikara ka aru mai.

18. Eaa te uianga te ka pauia i roto i te atikara ka aru mai?

TETAI AU TUATUA I URIURIIA

E tapapa ua atu rai i te rā o Iehova kia tae vave mai:

Te matakite ra tatou i te akaari ta Iesu i oronga mai e te papu ra e te noo nei tatou i “te openga o teiane ai ao.” No reira ka tiaki marie ua tatou, e ka akono i te oraanga te akaari maira e te irinaki ra tatou e ka tae vave mai te openga. Ka tuku tatou ia Iehova na mua i to tatou oraanga e ka rave i te au mea pouroa kia tutu aere i te tuatua meitaki

Te openga o teiane ai ao:

Te tuatau tei akamata i te 1914 e ka ope me takoreia te ao o Satani

E Akapapa i Teiane i no te Oraanga i Roto i te ao Ou

“Kia takinga-meitaki ratou, . . . kia rave ratou i te ora mutu kore.”

—1 TIMOTEO 6:18, 19.

TE TAPAPA tikai atu nei tatou i “te ora mutu kore.” Kua akataka mai te apotetoro ko Paulo i teia e ko te oraanga tika tikai. **(E tataua ia 1 Timoteo 6:12, 19.)** No te maata anga o te tangata, ka noo ratou e tuatau ua atu i roto i te enua Parataito. E ngata tikai i te akamanako mei teaa rai te tu me ara mai koe i te au popongi ravarai ma te oraora, te mataora, e te merengo. (Isaia 35: 5, 6) E akamanako ana e mei teaa rai te tu meitaki me akapou koe i toou taime ki toou ngutuare tangata e te au oa, kapiti mai te aronga tei akatu akaouia mai. (Ioane 5:28, 29; Angaanga 24:15) Ka maata toou taime i te apii i te au tu karape ou e kia meitaki atu taau e reka ana i te rave. Ei akaraanga, ka rauka ia koe i te apii maata atu i te pae taineti. Me kore ka rauka ia koe i te apii i te akatangi i te au apinga akatangi imene e te maani i toou uaorai parani are.

² Noatu e te tapapa atu nei tatou i teia au mea meitaki, ka

1, 2. (a) Eaa taau e tapapa atura i roto i te Parataito? (Akara i te tutu mua o teia atikara.) (e) Eaa te ka oronga mai i te rekareka maata kia tatou i roto i te ao ou?

AU IMENE: 43, 40

AKAPEEA KOE ME PAU?

Eaa te ka oronga mai i te rekareka maata kia tatou i roto i te ao ou?

Eaa tetai au mataara kia akapapa i teiane i no te oraanga i te ao ou?

Akapapa te au akakoroanga kia tavini ia lehova me tau-turu ia tatou kia akapapa no te oraanga i roto i to te Atua ao ou?

rekareka maata atu tatou i te akamori ia Iehova. Ka akamanako ana e mei teaa rai te tu o te oraanga me akangateitei te au tangata ravarai i te ingoa tapu o Iehova e te āriki ra ia Iehova ei Tutara no ratou. (Mataio 6: 9, 10) Ka mataora tikai tatou i te kite e kua kī te enua i te au tangata apa kore, mei ta te Atua rai i akakoro. E akamanako ana i te tu ngoie ua kia oonu atu to tatou pirianga oa kia Iehova ia tatou e tupu marie ra ma te apa kore!—Salamo 73:28; Iakobo 4:8.

³ Te irinaki nei tatou e ka rave a Iehova i teia au mea umere tikai, no te mea “e tika ra te au mea katoa i te Atua.” (Mataio 19: 25, 26) Me ka inangaro tatou kia ora e tuataua atu i roto i te ao ou, ko te tuataua teia ‘kia rave tatou i te ora mutu kore.’ Kua kite tatou e ka tae vave mai te openga, no reira ka akono tatou i te oraanga te akaari ra e te tapapa atura tatou i te openga kia tae mai i tetai ua atu taime. Ka anoanoia tatou kia rave i te au mea ravarai ka rauka i **teiane**i kia akapapa no te oraanga i roto i te ao ou. Ka akara ana tatou akapeea me rave i teia.

AKAPEEA ME AKAPAPA

⁴ Akapeea tatou me akapapa i teiane no te oraanga i roto i te ao ou? I te mea e te parani ra tatou i te neke ki tetai enua ke, penei ka rave tatou i te au akanoonoo anga no te akapapa ia tatou uorai no te oraanga i te reira enua. Ei akaraanga, penei ka akamata tatou i te apii i te reo e te au peu o te iti tangata e noo ra i reira. Penei ka tamata tatou i ta ratou au kai. Mei te reira katoa, ka rauka ia tatou i te akapapa i teiane no te oraanga i roto i te ao ou na te raveanga i ta tatou ka

3. Eaa ta tatou ka akapapa i teiane?

4. Akapeea tatou me akapapa i teiane no te oraanga i roto i te ao ou? Oronga mai i te akatutuanga.

rauka mei te mea rai e tei reira takere tatou. Ka akara matatio ana tatou i tetai au mataara ka rauka ia tatou i te rave i teia.

⁵ I roto i teiane ao, te inangaro ra a Satani i te tangata kia manako e ka rauka ia ratou i te rave i tetai ua atu mea ta ratou ka inangaro. E manganui te manako ra e e puapinga kia akatere ia ratou uorai, pera katoa kare e anoanoia kia akarongo ki te Atua. Eaa tei tupu mai? E maata te mamae e te maromaroa. (Ieremia 10:23) Inara e Tutara aroa ua a Iehova. Mei teaa atura te meitaki o te oraanga i roto i te ao ou me akarongo te katoatoa kiaia!

⁶ I roto i te ao ou, ka rekareka tatou i te aru i te arataki anga a te akaaerenga a Iehova kia akariro i teia enua ei parataito manea e te apii i te aronga tei akatuia mai. E maata te angaanga ta Iehova ka oronga mai kia tatou. Inara akapeea me pati mai te aronga e arataki ra ia tatou kia rave i tetai angaanga kare tatou e reka ana i te rave? Ka akarongo ainei tatou? Ka rave ainei tatou i te ka rauka i te akatupu i ta tatou angaanga ma te mataora? Ei akapapa no te oraanga mutu kore i roto i te ao ou, ka anoanoia tatou kia akarongo ki te arataki anga a te akaaerenga a Iehova i **teiane**i.

⁷ Me inangaro tatou kia papa no te oraanga i roto i te ao ou, ka anoanoia tatou kia apii kia merengo ua e kia taokotai atu ki ta Iehova akaaerenga e ki tetai e tetai. Ei akaraanga, me orongaia mai tetai angaanga ou na tatou, kia taokotai puareinga ua e kia

5, 6. Akapeea te apiianga kia akarongo ki te akaaerenga a Iehova i te tauturu anga ia tatou kia akapapa no te oraanga i roto i te ao ou?

7, 8. (a) Eaa ra tatou ka taokotai atu ei ki te aronga e rave ra i te arataki anga? (e) Eaa te au tauia anga ta tetai au Kerititiano i na roto mai? (ng) Eaa ta tatou ka papu e ka tupu i roto i te ao ou?

rave i te ka rauka ia tatou kia mataora e kia merengo ua. Me apii tatou kia taokotai atu ki te aronga e rave ra i te arataki anga i teiane, e mea papu e ka rave katoa tatou i te reira i roto i te ao ou. **(E tataua ia Ebera 13:17.)** I te tomo anga te ngati Iseraela ki roto i te Enuu Taputouia, kua tukuia ratou ki te ngai ka noo ratou. (Numero 26:52-56; Iosua 14:1, 2) Kare tatou i kite e ka tukuia tatou tatakitaia kia noo kiea i roto i te ao ou. Inara me kua apii tatou kia taokotai atu, ka mataora tatou i te rave i to Iehova anoano i tetai ua atu ngai ka noo tatou.

⁸ Ka akamanako ana e mei teaa atura i te tu akangateitei i te tavini anga i roto i te ao ou o te Atua i raro ake i te tutara anga o te Patireia! No teia tumu, te mataora nei tatou i te taokotai atu ki te akaaerenga a Iehova i teiane e te rave i tetai ua atu angaanga tei orongaia mai kia tatou. Inara i tetai au taime, ka tau i ta tatou au angaanga. Ei akaraanga, kua tukuia atu tetai au taeake Betela i Marike ki te ngai tutu anga. E no to ratou mataiti me kore tetai atu au turanga, kua tukuia atu tetai au akaaere tutaka ei au painia takake. Te mataora ra ratou i ta ratou au angaanga ou e te akameitaki ra a Iehova ia ratou. Me pure tatou kia Iehova no te tauturu, me rave i ta tatou ka rauka i te tavini iaia, e me apii kia merengo ua i tetai ua atu angaanga ka orongaia mai, ka mataora tatou e ka akameitaki mai a Iehova ia tatou. **(E tataua ia Maseli 10:22.)** Akapeea me tei roto tatou i te ao ou, e ka inangaro tatou i te noo ki tetai ngai inara kua pati mai ta Iehova akaaerenga ia tatou kia neke ki tetai ngai ke? I te reira tuatau, kare tatou e manamanata e ka noo tatou kiea e eaa ta tatou ka rave. Ka mareka ua tatou e te noo nei tatou i te ao ou. —Nehemia 8:10.

I roto i te ao ou, ka anoano tatou i te au tu ta Iehova e apii maira ia tatou kia akaari i teiane

⁹ I roto i te ao ou, ka anoanoia tatou kia tiaki marie i tetai au taime. Ei akaraanga, penei ka rongu tatou e te mataora ra tetai au tangata no te mea kua akatuia mai to ratou kopu tangata e te au oa. Inara, penei ka anoanoia tatou kia tiaki ua no te tuakaouanga o te aronga te akaperepere ra tatou. Me tupu mai te reira, ka rekareka kapiti ainei tatou e ratou ma te tiaki marie? (Roma 12:15) Me apii tatou kia tiaki marie kia akatupu a Iehova i tana au taputou **i teiane**, ka tauturu te reira ia tatou kia tiaki marie **a tera tuatau**.—Kohelata 7:8.

¹⁰ Ka rauka katoa ia tatou i te akapapa no te ao ou na te tiaki marie anga me rauka te au akatikatika anga i ta tatou māramaanga i te tuatua mou Pipiria. Te apii ra ainei tatou i teia au manako ou, e te tiaki marie ra ainei tatou me kare tatou e mārama tikai ana i te reira? Me koia ia, i roto i te ao ou, ka ngoie atu i te tiaki marie i te au taime ravarai me oronga mai a Iehova i te au ikuikuanga ou kia tatou.—Maseli 4:18; Ioane 16:12.

¹¹ Tetai atu mataara e rauka ai ia tatou i te

9, 10. (a) Eaa ra tatou ka anoanoia ai kia tiaki marie i roto i te ao ou? (e) Akapeea tatou me akari e te tiaki marie nei tatou i teia tuatau?

11. Eaa ra tatou ka apii ei i te akakore i te ara a tetai ke i teiane, e akapeea teia me tauturu ia tatou i roto i te ao ou?

Tutu maroiroi i te tuatua meitaki

Akanoo i te au akakoroanga i te tavini anga ia Iehova

akapapa no te oraanga i roto i te ao ou, koia oki kia apii i te akakore i te ara a tetai ke. I te tuatau o te Tutaraanga Tautatini Mataiti o Karaiti, ka roa te tuatau no te katoatoa kia rauka te tu apa kore. (Angaanga 24:15) Ka rauka ainei ia tatou te tu aroa ua e te akakore anga i te ara a tetai ke? Me apii tatou i te akakore i te ara a tetai ke e kia rauka te pirianga meitaki kia ratou i teiane, ka ngoie ua ia tatou i te rave i te reira i roto i te ao ou. —**E tatau ia Kolosa 3:12-14.**

¹² I roto i te ao ou, penei kare e rauka ua rai ia tatou te au mea ta tatou ka inangaro, e penei ka anoanoia tatou kia tiaki no te reira. Ka anoanoia tatou kia mareka ua e kia meringo i tetai ua atu turanga ka na roto tatou. Ko te tika, ka anoano tatou i te au tu ta Iehova e apii maira ia tatou kia akaari i teiane. No reira na te apiianga i te akaari i teia au tu i teiane, te papu ra ia tatou e e mea tika tikai te ao ou e te akapapa ra tatou no te oraanga

12. Eaa ra tatou ka akapapa ai i teiane no te oraanga i roto i te ao ou?

mutu kore. (Ebera 2:5; 11:1) Ka akaari katoa tatou e te inangaro tikai ra tatou i te noo ki roto i tetai ao te akarongo ra te katoatoa kia Iehova.

E AKAMOU I TE TAVINIANGA IA IEHOVA

¹³ I roto i te ao ou, ka rauka ia tatou te au mea ravarai ta tatou ka anoano kia mataora te oraanga. Inara ka rekareka maata rava atu tatou me rauka tetai pirianga vaitata kia Iehova. (Mataio 5:3) Ka maroiroi e ka rekareka tatou i te tavini ia Iehova. (Salamo 37:4) No reira me tuku tatou ia Iehova na mua i roto i to tatou oraanga i teiane, te akapapa ra tatou no te oraanga i roto i te ao ou.—**E tatau ia Mataio 6:19-21.**

¹⁴ Akapeea tatou e rekareka maata atu ei i te tavini anga ia Iehova? E tai mataara, na te akanooanga i te au akakoroanga. Me e mapu koe, e akamanako pakari i te taangaanga i

13. I roto i te ao ou, eaa ta tatou ka tuku na mua i roto i to tatou oraanga?

14. Eaa te au akakoroanga ka rauka i te au mapu kia akanoo no te tavini anga ia Iehova?

Kia mareka ua i te au mea ta Iehova i oronga mai naau

Kimi i te au aratakianga i roto i te Pipiria

toou oraanga i te tavini anga ia Iehova. Eaa ka kore ei e rave i tetai au kimikimi anga i roto i ta tatou au puka no runga i te au tu tavini anga tamou tukeke? Ka rauka ia koe i te akanoo i tetai o teia au akakoroanga.* (Akara i te tataanga rikiriki i raro ake.) E tuatua atu ki tetai pae tei tavini tamou ana ia Iehova no te au mataiti e manganui. Me taangaanga koe i toou oraanga i te tavini ia Iehova, ka rauka ia koe te au terenianga puapinga tikai. Ka riro teia tupuanga ei tauturu ia koe kia tavini ia Iehova i roto i te ao ou.

¹⁵ E maata ua atu te au akakoroanga ka rauka ia tatou i te akanoo no te tavini anga ia Iehova. Ei akaraanga, ka rauka ia tatou i te akanoo i tetai akakoroanga kia apii i tetai tu karape ou i roto i te angaanga orometua. Me kore ka tauta tatou kia mārama meitaki atu i te au kaveinga Pipiria e kia kite akapeea

* Akara i te puka *Young People Ask—Answers That Work*, Voriumu 2, kapi 311-318.

15. Eaa tetai atu au akakoroanga ka rauka ia koe i te akanoo no te tavini anga ia Iehova?

me taangaanga i te reira i roto i to tatou oraanga. Ka rauka ia tatou i te akameitaki atu i ta tatou tatau anga ki te katoatoa me kore ta tatou au ako anga e te au paupau anga i roto i te au uipaanga. Teia te manako: Me akanoo koe i te au akakoroanga no te tavini anga ia Iehova, ka tauturu teia ia koe kia maroiroi roa atu e kia akapapa no te oraanga i roto i te ao ou.

TE ORAANGA MEITAKI RAVA ATU I TEIANEI

¹⁶ Me taangaanga tatou i to tatou taima i te akapapa no te ao ou o te Atua, te ngere ra ainei tatou i tetai oraanga meitaki atu i teia tuatau? Kare! Ko te tavini anga ia Iehova te oraanga meitaki rava atu. Kare tatou e tavini iaia no te mea te maro maira tetai tangata ia tatou kia rave i te reira, me kore kia ora ua mai tatou i te mate maata. Me e pirianga meitaki to tatou kia Iehova, ka meitaki roa atu to tatou oraanga e ka mataora atu tatou. Kua anga mai aia ia tatou kia akapera.

16. Eaa ra te tavini anga ia Iehova i riro ei ei oraanga meitaki rava atu?

Me e pirianga meitaki to tatou kia Iehova, ka meitaki roa atu to tatou oraanga e te mataora

Me rauka ia tatou to te Atua aroa e tana arataki anga i roto i to tatou oraanga ka riro te reira ei mea meitaki rava atu i tetai ua atu apinga. **(E tataua ia Salamo 63:1-3.)** Ka kite mai tatou pouroa i te tu mataora mei te akamori ngakau katoa anga ia Iehova. Ka rauka i tetai aronga tei tavini ana ia Iehova no te au mataiti i te tuatua e, ko teia tikai te oraanga meitaki rava atu.—Salamo 1:1-3; Isaia 58:13, 14.

¹⁷ I roto i te Parataito, ka mataora tatou i te akapou i tetai taime ki runga i ta tatou e inangaro ra i te rave e te angaanga tarekareka. E tika rai, kua anga mai a Iehova ia tatou kia mataora, e kua tapoutou mai aia e

17. Mei teaa ra te puapinga i ta tatou e inangaro ra i te rave e te angaanga tamataora anga i roto i te Parataito?

ka ‘akamerengo mai aia i te kaki o te au mea ora katoa nei.’ (Salamo 145:16; Koheleta 2:24) Ka anoano rai tatou i tetai tamataoraanga e te akangaroianga, inara ka mataora atu te reira me tuku tatou i to tatou pirianga kia Iehova na mua ake. Pera katoa i roto i te ao ou. No reira e mea meitaki kia ‘na mua tatou i te kimi i te basileia’ e kia akamou ki runga i te au akameitakianga ka rauka ia tatou mei te tavini anga ia Iehova.—Mataio 6:33.

¹⁸ I roto i te ao ou, ka meitaki atu te oraanga i ta tatou ka tamanako atu. Kia akaari tatou mei teaa tikai te maata i to tatou inangaro kia tae ki reira na te akapapaanga no te “ora mutu kore” i teiane. Kia akatupu tatou i te au tu ta Iehova e apii maira ia tatou, e kia tutu maroiro i te tuatua meitaki. Kia mataora tatou i te tuku anga i te akamorianga ia Iehova ei mea mua i roto i to tatou oraanga. Te irinaki pu tikai ra tatou e ka rave a Iehova i te au mea ravarai tana i tapoutou mai i roto i te ao ou. No reira, kia noo tatou mei te mea rai e tei reira takere tatou!

18. Akapeea tatou me akaari e te akapapa ra tatou no te noo anga e tuatau ua atu ki roto i te Parataito?

TETAI AU TUATUA I URIURIIA

Ka **taokotai atu tatou ki te aronga e rave ra i te arataki anga** na te akarongo puareinga anga kia ratou e te tauta anga i te turuturu i ta ratou au ikianga

Ka **merengo ua** tatou me mareka tatou i te au mea ravarai ta Iehova i oronga mai. Ka mataora tatou i te tavini iaia i tetai ua atu ngai, e ka mareka ua tatou i tetai ua atu angaanga tana ka oronga mai

E Matakite i Toou Kapitianga i Teia Tuatau Openga

“E kino te tuatua meitaki i te kapiti anga kikino ra.”

—1 KORINETIA 15:33.

TE NOO nei tatou i roto i te tuatau “kino maata.” Mei te 1914 mai i akamata ai te “tuatau openga,” e kua kino atu te au tu-ranga i teiane ai to mua ana. (2 Timoteo 3:1-5) Papu ia tatou e ka kino ua atu teiane ai, no te mea te karanga ra te totou Pipiria “ko te au tangata kikino e te aronga pikikaa ra, e tupu rai to ratou kino, e e maata atu.”—2 Timoteo 3:13.

² Ei tamataora anga, e manganui te tangata i teia tuatau e akarakara nei e te rave nei i te au angaanga tā ua e te ainga tau kore pera katoa te au ravenga manamana e te au peu temoni. Ei akaraanga, i te maata anga o te taima na te Initaneti, te au porokaramu tivi, te au teata, te au puka, e te au makatini e akariro nei i te tā ua e te ainga tau kore ei mea matauia. E ko te tu tei poitirereia ana te tangata i mua ana, i teiane e mea matauia e kua akatikaia e te ture i tetai au ngai.

1. Eaa te tuatau e noo nei tatou?
2. Eaa te tu tamataora anga ta te manganui o te tangata e reka ra? (Akara i te tutu mua o teia atikara.)

AU IMENE: 25, 20

AKAPEEA KOE ME PAU?

Akapeea te kapitianga kino i te takino anga i te ngati Ise-raela?

Eaa te tumu ka akaipoipo ei te au tavini o lehova “kia tau ra i te Atu”?

Koai ma ta tatou ka kapiti atu?

Inara kare te aiteanga e te mareka ra a Iehova i teia tu.—**E tatau ia Roma 1:28-32.**

³ I te anere mataiti mua, e akarakara katoa ana te tangata i te au mea tā ua e te ainga tau kore ei tamataora anga. Inara kare ta Iesu au pipi e pera ana, no te mea kua akono ratou i te au turanga o te Atua. Te “va ua ra” te tangata takapini ia ratou. Eaa tei tupu mai? Kua aviri te tangata i te au Kerititiano e kua takinokino ia ratou.

E puapinga rava atu kia marekaia e Iehova i te ārikiia e te au tangata tei kore i inangaro iaia

(1 Petero 4:4) I teia tuatau rai, e manganui te au tangata e manako ra i te aronga e akono ra i te au turanga o te Atua e e tuke rai ratou. Te tika, te akamatakite maira te Pipiria ia tatou e ko te aronga e aru ra i te akaraanga o Iesu Karaiti “e takinga-kino katoaia ia.”—2 Timoteo 3:12.

“E KINO TE TUATUA MEITAKI I TE KAPITI ANGA KIKINO RA”

⁴ Me ka inangaro tatou i te rave i to te Atua anoano, kare tatou “e anoano i teiane ai, e te au mea ravarai o teiane ai.” **(E tatau ia 1 Ioane 2:15, 16.)** Ko Satani, “te atua o teiane ai,” te akatere ra i te ao

3. Eaa ta te manganui o te tangata e manako ra no runga i te aronga e akono ra i te au turanga o te Atua?

4. No teaa ra tatou ka kore ei e anoano i teiane ai?

katoa. Te taangaanga ra aia i te au akonoanga, te au kavamani, te au akaaerenga pitiniti, e te au ravenga akakitekite anga ei arataki ke i te tangata. (2 Korinetia 4:4; 1 Ioane 5:19) Kare tatou e inangaro kia akanauria e to teiane ai, no reira kia kopae tatou i te au kapiti anga kino. Te akamatakite taka ua maira te Pipiria ia tatou: “Auraka e vavare; e kino te tuatua meitaki i te kapiti anga kikino ra.”—1 Korinetia 15:33.

⁵ Ei akono i to tatou pirianga meitaki kia Iehova, kare tatou e iki kia kapiti atu ki tetai ua atu tei rave putuputu i te au mea kino. Te kapiti maira teia i te au tangata tei karanga e te akamori nei ratou ia Iehova inara te iki ra kia akarongo kore kiaia. Me rave te reira aronga i tetai ara kino e kare e tataraara, kare tatou e kapiti atu kia ratou.—Roma 16:17, 18.

⁶ E mea matauia no te tangata kia inangaro i te akamareka i to ratou au oa e kia ārikiia mai e ratou. No reira me kapiti atu tatou ki te aronga tei akarongo kore ki te Atua, penei ka timataia tatou kia rave i ta ratou e rave ra. Ei akaraanga, me kapiti vai-tata atu tatou ki te au tangata rave ainga tau kore ka riro mai tatou mei ia ratou rai. Kua tupu teia ki tetai o to tatou au taeake e te au tuaine. E te aronga tei kore i tataraara, kua akaateaia ki vao. (1 Korinetia 5:11-13) Kia tataraara roa ratou, ka aite to ratou turanga ki tei akatakaia mai e Petero.—**E tatau ia 2 Petero 2:20-22.**

⁷ Noatu e ka inangaro tatou kia takinga meitaki i te katoatoa, kare ra tatou e piri oa

5, 6. Koai ma ta tatou kare e kapiti atu, e no teaa ra?

7. Koai ma ta tatou ka iki ei au oa piri vai-tata?

atu ki te aronga te akarongo kore ra i te Atua. E mea tarevake no tetai Kite o Iehova i te akamatau atu ki tetai ua atu kare i te tavini tiratiratu no Iehova tei papetitoia. E puapinga rava atu kia marekaia e te Atua i te ārikiia e te au tangata kare e inangaro ana iaia. Kia piri oa anake ua tatou ki te aronga e rave ra i te anoano o te Atua. Kua karanga a Iesu e: “Ko te akono katoa i te anoano o te Atua ra, ko toku ĩa taeake, e toku ĩa tuaine, e toku oki metua vaine.” —Mareko 3:35.

⁸ Ka tupu mai te tumatetenga mei te kapiti anga kino. Ei akaraanga, kua tupu teia ki te ngati Iseraela. I mua ake ka tae ei ratou ki te Enea Taputouia, kua akamakite a Iehova ia ratou no runga i te au tangata tei noo takere ki reira. Kua karanga aia e: “Auraka koe e tupou ki raro i te au atua no ratou ra, auraka e akamori atu ia ratou, auraka oki koe e rave mei ta ratou e rave ra: e akapou takiri ra koe ia ratou, e akangaanga roa i to ratou au tiki. Ko to kotou Atua ra ko Iehova ta kotou e akamori.” (Exodo 23:24, 25) Kare ra oki te maata anga o te ngati Iseraela i akarongo ana ki te au ikuiku anga a te Atua e kua tiratiratu kore kiaia. (Salamo 106:35-39) Eaa tei tupu mai? I muri mai, kua kopae a Iehova i te iti tangata Iseraela e kua iki i te putuputuanga Kerititiano ei iti tangata nona.—Mataio 23:38; Angaanga 2:1-4.

KIA MATAKITE I TAAU E TATAU RA E TE AKARAKARA RA

⁹ Te maata anga o te au ravenga akakite-

8. Akapeea te kapiti anga kino i te takino anga i te ngati Iseraela i taito ra?

9. Eaa ra te au ravenga akakitekite anga o teianei ao i riro ei ei mea kino?

ite anga o teianei ao, mei te au porokaramu tivi, te au *website*, e te au puka, ka takino te reira i to tatou pirianga kia Iehova. Kare teia au ravenga akakitekite anga e tauturu i te au Kerititiano kia rauka te akarongo ki roto ia Iehova e tana au taputou. Mari ra, ka akamaroiro te reira i te au tangata kia irinaki ki roto i te ao kino tikai o Satani. No reira kia matakite meitaki tatou eiaa e iki i te akarakara, te tatau, me kore te akarongo ki tetai ua atu mea te ka akatupu i te “anoano o teianei ao” i roto ia tatou.—Tito 2:12.

¹⁰ Kare e roa atu ana, ka takoreia to Satani ao e tana au ravenga akakitekite anga. Te karanga ra te Pipiria e: “Te ngaro ke nei teianei ao, ma ta to reira katoa e anoano nei: ko tei akono ra i to te Atua ra anoano, e tika ĩa i te ora anga e tuataua atu.” (1 Ioane 2:17) Aiteite katoa, te karanga ra te tata taramo e: “Ka riro oki te aronga i rave i te kino ra i te tipu keia.” Kua tuatua katoa aia: “Kareka te aronga maru ra, ka noo ĩa i te enua, e ka rekareka ratou i te maata o te au ra.” Eaa te roa? “Ka riro te enua no te aronga tuatua-tika, ka noo tamou rai ratou i reira.”—Salamo 37:9, 11, 29.

¹¹ Te tauturu nei te akaaerenga a Iehova ia tatou kia akono i te oraanga te ka taki atu ki te ora mutu kore. Kua pure a Iesu kia Iehova e: “Teia oki te ora mutu kore, kia kite ratou ia koe i te Atua mou ra, e ia Iesu i te Mesia, i taau i tonu maira.” (Ioane 17:3) Te taangaanga nei a Iehova i tana akaaerenga kia oronga mai i te au

10. Eaa te ka tupu ki te au ravenga akakitekite anga o teianei ao?

11. Akapeea te Atua i te tauturu anga ia tatou kia vai tiratiratu kiaia?

mea ravarai ta tatou ka anoano kia kite iaia. Ei akaraanga, e maata ta tatou au makatini, au poroutia, au puka, au vitio, e te au kapi *Website* te ka tauturu ia tatou kia tavini tamou i te Atua. Te akanoonoo katoa ra tana akaaerenga i te au uipaanga

Me akaipoipo koe i tetai tei inangaro ia Iehova, ka rau ka mai tetai tokorua te ka tauturu ia koe kia vai tiratiratu ki te Atua

i roto i te 110,000 tuma putuputuanga takapini i teianei ao. Ko ta tatou e apii maira mei te Pipiria i roto i te reira au uipaanga e te au akaputuputuanga maata ka riro ei akaketaketa i to tatou akarongo ki roto ia Iehova e tana au taputou.—Ebera 10:24, 25.

E AKAIPOIPO “KIA TAU RA I TE ATU”

¹² Ka anoanoia te au Kerititiano tei inangaro i te akaipoipo kia matakite tikai i ta ratou aronga ka iki kia piri atu. Te akamatakite maira te Tuatua na te Atua ia tatou e: “Auraka kotou e kapitiia ma te tau kore i te aronga akarongo kore ra: eaa to te tuatua-tika tau anga i te tuatua-tika kore? e eaa to te marama tau anga i te poiri?” (2 Korinetia 6:14) Te akakite maira te Pipiria ki te au tavini o te Atua kia akaipoipo “kia tau ra i te Atua,” koia oki, kia akaipoipo anake ua i tetai tei akatapu i

12. Akamarama mai i te akaueanga a te Pipiria kia akaipoipo “kia tau ra i te Atua.”

tona oraanga e tei papetitoia e te akono ra i te au turanga o Iehova. (1 Korinetia 7:39) Me akaipoipo koe i tetai mei te reira rai, tei inangaro ra ia Iehova, ka rauka te tokorua te ka tauturu ia koe kia vai tiratiratu ki te Atua.

¹³ Kua kite a Iehova i te mea meitaki tikai no tatou e kare tana akaueanga kia akaipoipo ‘kia tau i te Atua’ i te mea ou. Ei akaraanga, ka akamanako ana i ta Iehova i tuatua ki te ngati Iseraela no te iti tangata tei kore i tavini iaia. Na roto ia Mose, kua akaue aia e: “Auraka oki koe e akaipoipo ia ratou: auraka koe e oronga i taau tamaine na tana tamaiti; auraka oki koe e rave i tana tamaine na taau ra tamaiti. Ka riro oki ratou i te akaanga ke i taau tamaiti, kia kore e aru mai iaku, kia araara i te au atua ke ra; tupu iora te riri o Iehova ia koe, mate vave iora koe i reira.”—Deuteronomi 7:3, 4.

¹⁴ I muri ua ake ka riro mai ei a Solomona ei ariki no Iseraela, kua pure aia no te pakari, e kua pau mai a Iehova i tana pure. No reira kua rongonui mai a Solomona ei tutara pakari no tetai enua puapinga. E tika, kua umere tikai te ariki vaine ko Seba i te tu pakari o Solomona e kua tuatua atu kiaia e: “Kua maata rava atura toou pakari e toou mana i tei akarongoia e au ra.” (1 Ariki 10:7) Inara te apii katoa maira te akaraanga o Solomona i te ka tupu me kopae tetai ua atu i te akaueanga a te Atua e kia akaipoipo i tetai kare e tavini ana ia Iehova.—Koheleta 4:13.

13. Eaa te akaueanga no te akaipoipo anga ta te Atua i oronga ki te ngati Iseraela?

14, 15. Eaa tei tupu kia Solomona no tei kopae aia i te akaueanga a Iehova?

¹⁵ Noatu e kua akameitaki a Iehova ia Solomona, kua akarongo kore aia i te aka-ueanga taka meitaki a te Atua. “Inangaro aturā Solomona i te vaine ke ke e mangānui” tei kore i tavini ia Iehova, e aere ua rai e 700 ana vaine e te 300 vaine tavini. Eaa tei tupu mai? E “tangata metua akera oki a Solomona, kua akaanga keia iora tona ngakau e te au vaine nana ki te au atua ke . . . kua rave oki a Solomona i te kino i mua i te aroaro o Iehova.” (1 Ariki 11:1-6) Kua riro tana kapiti anga kino ei akanauru iaia kare aia i vai tiratiratu ana kia Iehova. Me kua tupu teia kia Solomona, ka tupu katoa ki tetai ua atu. No reira kare tatou e manako atu kia akaipoipo i tetai ua atu kare e inangaro ana ia Iehova!

¹⁶ Akapeea ra me riro mai tetai ua atu ei tavini akamori ia Iehova e kare tona tokorua i te tavini nona? Te karanga ra te Pipiria e: “Ko kotou oki, e te vaine tini e, e kauraro marie i ta kotou au tane ra; kare tetai pae e akarongo i te tuatua ra, kia rauka mai ratou i te akono meitaki o ta ratou au vaine, auraka atu rai te tuatua.” (1 Petero 3:1) E tika, te tau katoa ra teia ki tetai tane me kare tana vaine e akamori ana ia Iehova. Te taka ua ra te Tuatua a te Atua: Kia riro tatou ei tane me kore ei vaine meitaki e kia aru i te au turanga o te Atua no te oraanga akaipoipo. I reira, me kite mai toou tokorua e kua meitaki mai

16. Eaa te ako anga ta te Pipiria e oronga maira no tetai ua atu tei akaipoipo i tetai kare e akamori ana i te Atua?

Na te kapiti anga ki te aronga e inangaro ra ia Iehova, ka tauturu ia tatou
kia akamanako e mei teaa te tu o te oraanga i te ao ou
(Akara i te parakarapa 19)

toou tu penei ka inangaro katoa aia i te tavini ia Iehova. Ko teia tei kiteaia mai e te au tokorua akaipoipo e manganui.

E KAPITI ATU KI TE ARONGA TEI INANGARO IA IEHOVA

¹⁷ Ka akanauru te au kapiti anga kino ia koe kia akarongo kore kia Iehova, inara ka tauturu te au kapiti anga meitaki ia koe kia vai tiratiratu kiaia. E akaraanga meitaki a Noa no tatou. Kua noo aia i tetai tuatau “e kino maata to te tangata i te enua nei, e kua kino anake te au manako katoa, e te akakoroanga katoa o to ratou ngakau i te au rā katoa ra.” (Genese 6:5) No te tu kino tikai o te tangata i manako ei a Iehova kia takore i te reira ao kino. Inara e tuke a Noa. Kua kapiki te Pipiria iaia ei “tangata tuatua-tika” e “kua aere a Noa raua ko te Atua.”—Genese 6:7-9.

¹⁸ Kare a Noa i piri ana ki te au tangata tei kore i inangaro ia Iehova. Kua maroiroi aia i te angaanga ma tona ngutuare tangata i te akatu i te araka, e kua riro katoa aia ei “tangata i ako i te tuatua-tika ra.” (2 Petero 2:5) Kua rauka ia Noa, e ta Noa

17, 18. Eaa tei tauturu ia Noa kia ora mai i te Vaipuke, e eaa tei tauturu i te au Kerititiano o te anere mataiti mua kia ora mai i te akapou anga o Ierusalem?

vaine, e tana tamariki tamaroa e toru, e ta ratou vaine te kapiti anga meitaki ki tetai e tetai. Kua maroiroi ratou i te rave i te au mea tei akamareka i te Atua, e tei tupu, kua ora mai ratou i te Vaipuke. E uanga pouroa tatou no ratou, no reira ka tau tatou kia mareka tikai ia Noa e tona ngutuare tangata tei akarongo kia Iehova e tei kopae i te au kapiti anga kino. Ma te aiteite, kare te au Kerititiano o te anere mataiti mua i kapiti ana ki te au tangata tei kore i inangaro ia Iehova. Kua akarongo ratou iaia e kua ora mai i te takoreia anga a Ierusalem i te 70 T.N.—Luka 21:20-22.

¹⁹ Mei ia Noa rai e tona ngutuare tangata, e te au Kerititiano o te anere mataiti mua, kare tatou e kapiti atu ki tetai ua atu tei kore i inangaro ia Iehova. E mirioni ua atu to tatou au taeake e te au tuaine ka rauka kia iki ei au oa no tatou. Na ratou e tauturu mai ia tatou “kia mou piri tikai te akarongo” i teia au tuatau ngata. (1 Korinetia 16:13; Maseli 13:20) Ka akamanako ana e mei teaa atura te umere kia ora mai i te openga o teia ao kino e kia noo i roto i te ao ou o Iehova! E mei teaa atura te puapinga kia kopae i te au kapiti anga kino i teianei!

19. Eaa te ka tauturu ia tatou kia vai tiratiratu kia Iehova?

TETAI AU TUATUA I URIURIIA

“E kino te tuatua meitaki i te kapiti anga kikino ra”: Me kapiti atu tatou ki te aronga tei kore i akono i te au turanga o Iehova, ka akanauru mai ratou ia tatou kia rave i te kino. No reira kare tatou e iki kia akapou i te tuatau kia ratou, e riro mai ei oa piri vaitata no ratou, e kare tatou e manako atu i te akaipoipo i tetai ia ratou. E kia matakite tikai tatou kia kore e akarakara, e tatau, e e akarongo ki tetai ua atu apinga te ka akatupu ia tatou kia akarongo kore ki te Atua

“E te au Enuā Rikiriki e Manganui ra, Kia Mareka Īa”

AKAKITEIA E GEOFFREY JACKSON

Ka maara ua rai iaku te reira rā i Brooklyn. Te tiaki ra au i roto i te pia uriurianga o te Pupu Akaaere ma tetai au taeake mei te au enua ke ke. Te tiaki ra matou i te Kumiti Tataanga kia tomo mai ki roto. Te inangaro ra matou i te oronga i tetai au manako no te au manamanata ta te aronga uri reo e aro atura, e kua rū tikai matou. Kua tupu te reira i roto ia Me 22, 2000. No teaa ra i puapinga ai teia uipaanga? I mua ake ka akamārama atu ei au, ka akakite atu au i tetai mea no runga iaku uaorai.

Papetitoia au i Queensland, kua painia i Tasmania, e kua tavini ei mitinari i Tuvalu, Amoa, e Viti

Kua anauia au i Queensland, i Autireria, i te 1955. I muri ua ake i te reira, kua akamata toku mama ko Estelle i te apii i te Pipiria ma te Au Kite o Iehova. Kua papetitoia aia i tera mai mataiti, e e 13 mataiti i muri mai kua aere mai toku papa ko Ron ki roto i te tuatua mou. Kua papetitoia au i te 1968 i tetai ngai mamao i Queensland.

Mei toku meangiti anga, e inangaro ana au i te au puka e te au reo. Me aere toku nga metua i te tere-tere, ka noo au ki muri i te motoka, ka tataui i tetai puka. Penei te riri ua ra toku nga metua e kare au e akarakara aere ana. Inara no toku inangaro i te tataui puka i meitaki ei au i te apii. E maata taku au tarere i re mai i toku taime i te apii tuarua i Glenorchy, i Tasmania.

I te reira tuatau, kua anoanoia au kia tuku i toku manako puapinga. Ka āriki ainei au i tetai oronga anga apii tutakiia no te aere ki te apii teitei? Noatu e e inangaro toku i te au puka e te apii, te mareka nei au no tei apii mai toku mama iaku kia maata atu toku inangaro ia Iehova i tetai tangata me kore i tetai ua atu apinga. (1 Korinetia 3:18, 19) Ma te tika anga a toku nga metua, kua manako au e me oti taku apii, ka akaruke au i te apii e ka akamata i te painia. Kua rave au i teia i roto ia Tianuare 1971, i toku 15 mataiti anga.

No te varu mataiti i muri mai, kua rauka iaku te akameitakianga kia painia i Tasmania. I te reira

Ko maua ko Jenny i Tuvalu

Kingdom News Nu. 30
i te reo Tuvalu

tuatau, kua akaipoipo au i tetai tamaine purotu no Tasmania mai, ko Jenny Alcock tona ingoa. E ā o maua mataiti te tavini kapiti anga ei painia takake i te au taoni mamao o Smithton e Queenstown.

TE AU MITINARI I TE AU ENUA RIKIRIKI O TE PATIPIKA

I te 1978, kua teretere maua ko taku vaine ki Port Moresby, i Papua New Guinea, ki tetai uruoanga pa enua. Kua maara tikai iaku tetai mitinari e oronga ra i te ako anga i te reo Hiri Motu. Noatu e kare au i mārama ana i tana e tuatua ra, kua akamata au i te inangaro kia riro mai ei mitinari, te apii i te reo ke, e kia rauka te akamaroiroi i te au taeake e kia oronga i tetai ako anga i to ratou reo. I reira toku kite anga e ka taangaanga au i toku inangaro i te reo no te tavini ia Iehova.

I to maua tae anga ki te kainga, mei teaa atura to maua rekareka i te pati angaia mai maua kia tavini ei mitinari. Kua tae maua ki Funafuti, i Tuvalu, ia Tianuare 1979. E toru rai papuritia i papetitoia i te katoa anga o Tuvalu.

Kare i te mea māmā ua i te apii i te reo Tuvalu. Okotai rai puka i te reira reo, ko te “Koreromotu Ou.” Kare e au tikiinari e kare e au apii no te reo, no reira kua tauta maua i te tamou e 10 ki te 20 kupu ou i te au rā tataki tai. Kare i roa ana, kua kiteaia mai e kare maua e mārama ana i te aiteanga tikai o te maata

anga o te au kupu ta maua e apii ra. I to te tuatua anga ki te tangata e e tarevake te au peu temoni, te tuatua ra maua kia ratou e auraka e taangaanga i te au paunu vaito e te au rakau tokotoko! Inara kua anoanoia maua kia tauta i te apii i te reo no te mea e maata ta maua au apii Pipiria i akamata. Kua roa te au mataiti i muri mai, kua akakite mai tetai o te aronga i apiiia i te Pipiria e: “Rekareka tikai matou e kua kite koe i to matou reo i teiane. I te akamata anga, kare rava matou i mārama ana i taau e tuatua ra!”

Inara e apinga tetai tei tauturu tikai ia maua kia apii viviki atu i te reo. Mei te mea e kare e ngai tarau kua noo maua ki roto i tetai ngutuare o te Au Kite i roto tikai i te tapere. Kua anoanoia maua kia tuatua i te reo Tuvalu i te au ngai ravarai, kapiti mai i te kainga. I te kore anga maua e tuatua Papaa no tetai tuatau roa, kua kite mai maua e kua riro mai te reo Tuvalu e ko to maua reo tikai.

I muri ake i to maua tae anga mai, e manganui tei akaari i te inangaro no te tuatua mou. Inara eaa ta maua ka apii kia ratou? Kare a maua puka i to ratou reo. Akapeea ratou me rave i te apii na ratou uoara? Me akamata i te aere mai ki te au uipaanga, eaa te au imene ta ratou ka imene, e akapeea ratou me oronga i te au ako anga, e akapeea e rauka ai ia ratou i te akapapa no te au uipaanga? Akapeea ake ratou ka papetitoia ai? Te anoano ra teia au tangata aka-

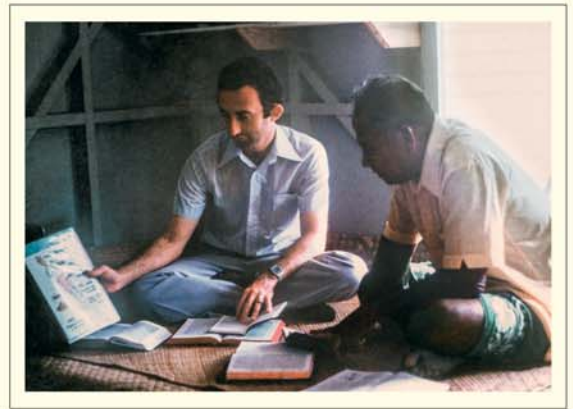
aka i te au puka i to ratou uaorai reo ei apii ia ratou no runga ia Iehova! (1 Korinetia 14:9) Kua manako maua e, ‘Ka rauka ainei tetai au puka i te reo Tuvalu, i te mea e i raro ake i te 15,000 tangata e tuatua ra i te reira?’ Kua pau mai a Iehova i taua au uianga ra, te akapapuanga e rua apinga: (1) Te inangaro ra Aia i te tangata i “te au enua mamao i taatai ra” kia apii no runga iaia, e te (2) te inangaro ra aia i te aronga e manakoia ra e to teiane ai e e “au tangata akaaka e te ao” kia kimi i te akapuanga i roto i tona ingoa. —Ieremia 31:10; Zephania 3:12.

ANGAANGA URI REO NO TE APII I TE TUATUA MOU

I te 1980, kua tuku te opati manga ia maua kia uri i te au puka i te reo Tuvalu. Kua akamata maua i te angaanga, noatu e kare maua i kite meitaki ana i te reo. (1 Korinetia 1:28, 29) I te akamata anga, kua oko mai maua i tetai matini takere no ko mai i te kavamani no te nenei i te au puka no ta matou au uipaanga. I muri mai, kua uri katoa maua i te puka *Te Tuatua-Mou te Ka Arataki ki te Ora Mutukore* i te reo Tuvalu e kua nenei i te reira i runga i teia matini meangiti. Te maara nei rai iaku te aunga kino o te inika, pera katoa te vera kino tei riro ei mea ngata rava i te nenei i teia au puka. I te reira taime kare e uira!

Kare i te mea māmā ua i te uri ki te reo Tuvalu no te mea kare e tikinari no te akara i te au kupu e kare e au puka Tuvalu no te kimikimi atu ki roto. Inara kua rauka mai te tauturu tei anoanoia na roto i te au mataara ke atu. I tetai popongi kua tarevake ua au i te aere ki te kainga o tetai tangata tei patoi mai i te tuatua mou. E tangata pakari teia e puapii aia i mua ana, kua akamaara mai aia iaku, eiaa e oki akaou ki tona kainga. E oti, kua karanga aia e: “Okotai ua apinga taku ka inangaro i te taiku atu. I roto i ta kotou urianga, e putuputu roa kotou i te taangaanga i te aerenga tuatua kua tupu takere. Kare te reira e taangaanga putuputuia ana i te reo Tuvalu.” Kua uiui atu au ki tetai pae, e kua tano rai tana. No reira kua rave matou i te au tau i anga no te akameitaki atu i ta matou urianga. Kua umere tikai au no tei oronga mai a Iehova i teia tauturu na roto i tetai tangata tei patoi i te tuatua mou inara te tatau ra i ta tatou au puka!

Te apinga mua ta matou i oronga ki te tangata i te

Taangaanga matou i te au puka Tuvalu kia tauturu i tetai ke

Papetitoanga i tetai vaine i roto i te tai

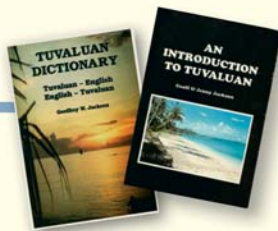

Oronga anga i te *New World Translation of the Christian Greek Scriptures* i te reo Tuvalu

reo Tuvalu ko te patianga ki te Akamaaraanga. E oti kua rauka mai te aenga pepa *Kingdom News* Nu. 30, tei tukuia i te taime o te mea Papaa. Mei teaa atura to matou mataora i te oronga i tetai apinga ki te tangata i to ratou uorai reo! Kare i roa i muri mai, kua rauka katoa tetai au poroutia e te au puka i te reo Tuvalu. I te 1983, kua akamata te manga Autireria i te nenei i *Te Punanga Tiaki* i te reo Tuvalu. E 24 kapi i roto i te makatini e kua tukuia mai i te au toru mara. Kua reka ainei te au tangata i Tuvalu i teia au puka e te au makatini? Ae, no teaa, no te mea e reka ana ratou i te tatau. I te au taime ravarai me tuku matou i tetai puka ou, ka akakite te ratio a te kavamani i te reira ki runga i te nuti, e i tetai taime ko te tua maata te reira no taua rā ra!—Akara i te tataanga rikiriki i raro ake.

Akapeea te angaanga uri reo i te raveia anga? Te mea mua, kua tata pouroa matou i te au mea ki runga i te pepa. I reira, e maata to matou taime i te taipu e te taipu akaou i te urianga e tae ua atu ki te taime e papa ai no te tuku ki te manga i Autireria. Na tetai nga tuaine e rua i ko i te manga e taipu taka-

* No te tatauanga maata atu e akapeea te tangata i te ariu mai anga ki ta tatou au puka, akara i *Te Punanga Tiaki*, o Titema 15, 2000, kapi 32; Noema 1, 1988, kapi 24; e te *Awake!* Titema 22, 2000, kapi 9.

Taku Apinga i Reka i te Rave

I te 1979, kua akamata au i te tata i te au kupu Tuvalu e te au aiteanga i toku tuatau va. Kua tata au i te akapapaanga e tai ora i te au popongi tatakai tai no tetai 20 mataiti e tae ua atu ki te oti anga te tikinari. I te 2001, kua nenei te kavamani o Autireria i te tikinari ei apinga aroa na te iti tangata Tuvalu. I te 1999, kua tata katoa maua ko Jenny i tetai puka karāma i te reo Tuvalu.

ke ana i te papaanga Tuvalu ki roto i te komupiuta, noatu e kare raua e mārāma ana i te reo. Inara na te taipu anga i te papaanga tuatua e rua taime e te aka-aite atu i te au tuke i runga i te komupiuta kia kore te au tarevake e tupu mai. I reira kua akapapa te manga i te au puka, tera te aiteanga ka kapiti ratou i te au papaanga tuatua ki te au tutu. E oti ka tuku mai ratou i teia au kapi akapapaia na roto i te pia mere. Ka akara matou i te reira e oti ka akaoki atu ki te manga no te neneianga.

Kua mako meitaki mai te angaanga uri reo i teia-nei! I teia taime te taipu ra te pupu uri reo i te papaanga tuatua e ka akatanotano atu i te reira i runga i te komupiuta. Tei matauia, e akapapaia ana te au puka e tetai tangata i taua ngai ra o te pupu. I reira, ka tuku te pupu uri reo i taua au akapapa anga ki te au manga nenei anga na runga i te Initaneti. Kare e anoania kia rapurapu atu ki te opati mere no te tuku i te au papaanga urianga na roto i te mere.

TETAI ATU AU TUANGA ANGAANGA

I te au mataiti i aereia mai, kua rauka ia maua ko Jenny te au tuanga angaanga tukeke i te au ngai ke ke o te Patipika. Mei Tuvalu mai kua tukuia atu maua ki te manga i Amoa i te 1985. I reira maua i tauturu ei i te uri ki roto i te reo Amoa, te reo Tonga, e te reo Tokelau, pera katoa te tauturuanga i te uri ki te reo Tuvalu.* (Akara i te tataanga rikiriki i raro ake.) E oti, i te 1996, kua tukuia atu maua ki te manga i Viti, te ngai i tauturu ei maua i te angaanga uri reo tei raveia i te reo Viti, Kiribati, Nauru, Rotuma, e te reo Tuvalu.

E umere ua ana au i te aronga uri reo tei inangaro i ta ratou angaanga noatu e kare i te mea māmā ua e ka tupu rai te roiroi. Mei ia Iehova rai, te inangaro tikai nei teia au taeake e te au tuaine tiratiratu i te tangata kia akarongo i te nuti meitaki i to ratou uorai reo. (Apokalupo 14:6) Ei akaraanga, i te akapapaia anga te urianga o te makatini *Punanga Tiaki* mua ki te reo Tonga, kua aravei au i te aronga pakari pouroa i Tonga e kua ui koai te ka tau kia tereniia ei tangata uri reo. Kua akakite mai tetai o te aronga pakari e ka akaoti aia i tana angaanga ei tangata maani

* No te tatau anga maata atu i te angaanga uri reo i Amoa, akara i te *2009 Yearbook*, kapi 120-121, 123-124.

Uiuiainga ki toku nga metua,
ko Ron raua ko Estelle, i te
uruaaanga i Townsville,
i Autireria, i te 2014

motoka i tera mai rā no te akamata viviki ei tangata uri reo. Kua akamaroiroiia au no tona akarongo ketaketa, i te mea e e ngutuare tangata tona e kare ona kite e akapeea e rava ai tana moni no te akono ia ratou. Inara kua akono a Iehova iaia e tona ngutuare tangata, e kua vai tamou aia ki roto i te angaanga uri reo no tetai tuatau roa.

Mei teia aronga uri reo rai, te manako oonu maira te au taeake o te Pupu Akaaere kia uriiia te au puka i roto i te au reo ravarai noatu e e iti ua te tangata e tuatua ra i te reira. Ei akaraanga, kua uiiia tetai uianga me ka paunaia rai te taima no te uri i te au puka i te reo Tuvalu. Kua akamaroiroi tikaiia au i te tatau i teia pauanga mei ko mai i te Pupu Akaaere: “Kare takiri a matou tumu no te tāpu i te angaanga uri reo i te reo Tuvalu. Noatu e e meangiti ua te au tangata Tuvalu me akaaiteia ki tetai atu au pupu reo ke, te anoano katoia ra rai kia rauka te nuti meitaki i to ratou reo.”

I te 2003, kua tukuia maua ko Jenny mei te Tipatimani Uri Reo i Viti ki te Tipatimani o te au Angaanga Uri Reo i Patterson, i New York. Mei tetai moemoea rai teia kua tupu tikai! Kua riro mai maua ei tuanga no tetai pupu tei turuturu i te urianga o te au puka ki roto i te au reo e manganui. I te rua mataiti e aere atu ia maua i roto i te Tipatimani o te au Angaanga Uri Reo, kua tukuia maua kia tauturu i te tereni i te au pupu uri reo i te au enua e manganui.

AU TUKUANGA TIKA PUAPINGA RAVA

Ka oki ana tatou i teiane ki te uipaanga puapinga taku i taiku atu i te akamataanga. I te tae anga ki te mataiti 2000, kua manako mai te Pupu Akaaere e ka anoanoia te au pupu uri reo i te ao katoa kia tauturuia i te rave i ta ratou angaanga. Kare rai te maata anga o te aronga uri reo i aere ake ki tetai apii uri

reo. I muri ake i te reira uipaanga ki te Kumiti Tataanga, kua manako te Pupu Akaaere e kia tereniia te aronga uri reo katoatoa i te ao katoa. Ka apiiia te aronga uri reo e akapeea i te mārama i te aerenga tuatua Papaa, e akapeea i te akatikatika i te au manamanata uri reo, e akapeea i te angaanga kapiti ei pupu.

Eaa tei tupu mai mei teia au terenianga katoatoa no te aronga uri reo? Kua mako mai te urianga i teiane. Pera katoa, kua uriiia ta tatou au puka ki roto i te au reo e manganui. I te 1979, i to maua tavini anga ei mitinari, tei roto ua te makatini *Punanga Tiaki* i te 82 reo. Pera katoa, i te maata anga o te au reo kua tae mai *Te Punanga Tiaki* i nga marama i muri ake i te mea Papaa. I teiane ra te uriiia ra *Te Punanga Tiaki* i roto i te 240 reo, e i te maata anga ia ratou, ka rauka mai te makatini i taua taima rai o te mea Papaa. I teiane, e tere atu i te 700 reo ka rauka i te tangata i te tatau i tetai apinga te ka apii ia ratou kia kite i te tuatua mou i roto i te Pipiria. No tetai au mataiti i topa te akara anga e ngata tikai teia.

I te 2004, kua manako te Pupu Akaaere e e mea puapinga tikai kia rauka te *New World Translation* i roto i te au reo e manganui e kia rauka vave mai te reira. No te reira tukuanga tika, e maata atu te au tangata i teiane ka tatau i te *New World Translation* i to ratou reo. E tika, i te 2014, kua rauka teia Pipiria me kore tetai tuanga ua o te reira i roto i te 128 reo, kapiti mai tetai au reo tei tuatuaia i te Patipika Apatonga.

Tetai o toku au akamaaraanga akaperepereia ko te uruaaanga i Tuvalu i te 2011. No tetai tuatau roa, kua tupu tetai tuatau marō kino i te katoa anga o te enua. Kua manako te au taeake kia akakore atu i te

Ko maua ko Loraini
e tutu aere ra
i Viti

uruaanga. Inara i te aiai i to matou tae anga, kua akamata i te ua maata. No reira kua raveia ta matou uruaanga! Iaku uorai, e āka akameitakianga tikai kia piri ki roto i te tuku anga i te *New World Translation of the Christian Greek Scriptures* i te reo Tuvalu! Noatu e e meangiti ua te numero o te au taeake e tuatua ra i te reira reo, ka rauka katoa ia ratou teia apinga aroa manea mei ia Iehova. E oti, i te openga o te uruaanga kua maata akaou te ua! No reira kua rauka i te katoatoa te vai o te tuatua mou pera katoa e maata te vai no te ua.

Te mea mii tikai, kare taku vaine akaperepere ko Jenny i te pae iaku. Kua mate aia i te 2009, i muri ake i te akakoromakianga i te maki *cancer* no tetai tai ngauru mataiti. Kua pou rai e 35 mataiti to maua akaipoipoanga. Me akatuia mai aia, ka rekareka tikai aia i te kite i teia urianga Pipiria tei tukuia mai i te reo Tuvalu.

Kua akameitaki mai a Iehova iaku ma tetai vaine purotu akaou ko Loraini Sikivou. Kua angaanga kapiti ana a Loraini raua ko Jenny i te Betela i Viti, e vaine uri reo katoa a Loraini. No reira teia akaou au, e tavini tiratiratu ana maua ko taku vaine ia Iehova e te inangaro nei aia i te reo mei iaku rai!

I te au mataiti i aereia mai, kua kite ana au e akapeea to tatou Metua aroa, ko Iehova, i te akono anga

i te au anoano o te tangata i te au reo katoa, noatu e e meangiti ua te aronga e tuatua ra i te reira reo. (Salamo 49:1-3) E kite ana au e mei teaa atura te mataora o te tangata me rauka te au puka no te taime mua i to ratou uorai reo me kore me imene ratou kia Iehova i to ratou reo o te ngakau. I teia au taime ra, e akamanako ana au i to Iehova aroa maata ia tatou. (Angaanga 2:8, 11) Te maara nei rai iaku te tuatua a tetai taeake pakari i Tuvalu, ko Saulo Teasi. I muri ake i tona imene anga i tetai imene Patireia no te taime mua i tona reo, kua karanga aia e, “I toku manako e akakite atu koe ki te Pupu Akaaere e e meitaki atu te tangi anga o teia au imene i te reo Tuvalu i te reo Papaa.”

Ia Tepetema 2005, kua poitirere au i te āriki atu i te akameitakianga kia tavini ei mema no te Pupu Akaaere o te Au Kite o Iehova. Noatu e kare e rauka akaou iaku i te tavini ei tangata uri reo, te akameitaki nei au ia Iehova tei akatika mai iaku kia turuturu ua atu rai i te angaanga uri reo i te ao katoa. Te rekareka nei au i te kite e te akono maira a Iehova i te au anoano o tona iti tangata katoatoa, noatu i te au enua rikiriki i rotopu i te Moana Patipika! Ae, mei ta te tata taramo i karanga ai, “Ko Iehova te ariki; kia rekareka te enua; e te au enua rikiriki e manganui ra, kia mareka ia.”—Salamo 97:1.

Ka rauka i te kopi mai
i teia makatini e te
au puka ke atu
kare e tutaki mei te
Web site www.jw.org

Ka rauka katoa ia koe
te tatau i te *New World
Translation* i roto
i te reo Papaa
i runga i te Initaneti

Aere ki te
www.jw.org,
me kore
scan i teia code

w15.08/15-PA
150506